

ATT IDENTIFIERA MÄNNISKORS BASBEHOV OCH GRUNDLÄGGANDE OMSORGER

Det är lättare att förstå varför människor beter sig som de gör när man förstår de behov och grundläggande omsorger som ligger bakom ens eget beteende. Det här gäller både inom den egna kretsen av närmaste och mera allmänt i samhället och på internationell nivå. Genom att identifiera de grundläggande omsorgerna kan man mera medvetet välja sitt sätt att agera, man kan förstå andra kulturer och eventuellt verka på ett konstruktivt sätt för att lösa konflikter. Det är också viktigt att hålla i minnet att båda parterna kan acceptera en lösning om den är tillräcklig – den behöver inte var perfekt.

VAD HANDLAR ÖVNINGEN OM

- Tid: ca 5–10 minuter + diskussion
- Eleverna står parvis öga mot öga och knuffar varandra.
- När knuffandet avbryts FÄR de en befriande och avslappnande upplevelse.

ÖVNINGENS MÅL

Alla människor har fysiska basbehov som är viktiga för att vi ska klara oss. Vissa globala konflikter beror på att man har brist på något som hör till basbehoven och konflikternas offer lider ofta av detta. När människans basbehov är tillfredsställda är det de grundläggande omsorgerna som är motiverande. Vilka är då de grundläggande omsorgerna som sporrar/intresserar alla människor?

Om man vill veta varför konflikter uppstår, ska man söka och identifiera dessa grundläggande omsorger. Eftersom de inte är synliga, förblir de här djupare liggande omsorgerna ofta obemärkta. Människorna försöker nå konkurrerande mål och fördelar, men mycket cirkulerar ofta kring dessa omsorger. Om vi hittar sätt att ta hand om och tillfredsställa de här grundläggande omsorgerna, ökar också sannolikheten för att finna en lösning för parterna i konflikten.

Fråga eleverna vad det tycker att är sådana basbehov som är viktiga för att man ska klara sig. Skriv på ett stort papper upp exempel så som: mat, vatten, skydd, hälsovård osv. Fråga sedan hurdana de grundläggande omsorgerna är som motiverar människorna när basbehoven är tillfredsställda. Till exempel: trygghet, ekonomiskt välstånd, känsla av samhörighet, att få erkännande, att råda över sitt eget liv osv.

För att man ska kunna identifiera människors grundläggande omsorger behöver man lyssna mycket noggrant. Berätta för eleverna att få fram sådana dolda saker som människor bekymrar sig för lönar det sig att ställa frågor som börjar med orden "varför", "varför inte" eller "hur skulle det vara". Frågorna kan gälla något som skett tidigare, nutid eller framtid.

ÖVNINGENS GÅNG:

Gör färdiga kort som beskriver en situation som kunde leda till en konflikt (helst situationer som är bekanta för deltagarna, så att de kan identifiera sig). Dela in eleverna i grupper på 3–4 och gör minst så många kort som antalet grupper som deltar i övningen. Du kan också be deltagarna själva tänka ut och skriva ner situationer på korten. Exempel på situationer:

- Mamman och dottern har olika åsikt om hemkomsttider
- Två grannar har olika åsikt om på vems sida äppelträdet på gränsen mellan tomtorna står
- Läraren och eleven har olika åsikt om vilket betygsvitsord eleven förtjänar
- En konflikt mellan olika partier om huruvida religiösa symboler ska få bäras synligt eller inte (t.ex. burka eller kors)

Ge alla grupperna ett kort. Be deltagarna fundera över situationen utgående från de grundläggande omsorgerna båda parterna har och diskutera det i sin egen grupp. Be eleverna använda de inledningar till frågor som nämndes ovan.

Be sedan varje grupp förbereda ett rollspel eller ett kort skådespel om hur det att man beaktar människornas grundläggande omsorger kan vara till hjälp i konfliktlösningen. Det eleverna presenterar ska alltså visa på de grundläggande omsorgerna som finns bakom rollpersonernas tankar och beteende.

Det gör inget fast övningen verkar konstgjord och man inte når någon lösning. Om eleverna ens mekaniskt lyfter fram ett exempel på en grundläggande omsorg, blir detta kvar i deras minne och de kan i fortsättningen bättre förstå vad konflikter de stöter på i livet kan bero på.

ATT FUNDERA PÅ EFTER ÖVNINGEN:

Efter varje grupps presentation kan man tillsammans fundera på följande frågor:

- Vilka grundläggande omsorger lyftes fram i presentationen?
- Hur bra bidrog det att de lyftes fram till en lösning av konflikten?
- Hur återspeglas det här eventuellt i konflikter i allmänhet?

Källa: Joy Pople och Akiko Ikeno